

skilda lokala föreningar, med hänsyn till verksamhetens syftemål och resultat samt de olika föreningarnes organisation och arbetssätt äfvensom annat, som kan vara af beskaffenhet att på frågans bedömande inverka, lämpligen bör komma i åtnjutande af understöd af statsmedel samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill en sådan undersökning kan föranleda.

Stockholm den 25 januari 1912.

Hugo Fahlén. A. J. Hagström. O. Bergqvist. Herman Rogberg.

N:r 33.

Af herr **Ekman, Johan E:son**, om täckande med statsmedel af kostnad för ifrågasatt tillsyn öfver understödsföreningar.

Bland anslagen under sjätte hufvudtiteln, punkt 5, rubrik »Försäkringsinspektionen» föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att höja ett i inspektionens stat för vikariatsersättningar m. m. upptaget förslagsanslag från 19,600 kronor till 24,000 kronor eller med 4,400 kronor. Ökningen har uppkommit genom att nämnda förslagsanslag å ena sidan höjts för nedan angifna ändamål och å andra sidan minskats för öfverförandet på stat af ett kvinnligt biträde.

Anledningen till höjningen är att söka däri, att Kungl. Maj:t beslutat att för Riksdagen framlägga förslag till lag om *understödsföreningar*. Då dessa föreningar jämlikt ifrågavarande lagförslag, som ännu icke blifvit Riksdagen förelagdt, skola underkastas tillsyn af en tillsynsmyndighet, på en gång rådgifvande och kontrollerande, och då sagda tillsyn är af hufvudsakligen försäkringsteknisk beskaffenhet, har Kungl. Maj:t funnit mest ändamålsenligt att åtminstone under nuvarande förhållanden försäkringsinspektionen utses till tillsynsmyndighet.

Försäkringsinspektionen har ansett, att inspektionens arbetskrafter för ändamålet måste höjas med två amanuenser, den ene med juridisk, den andre med matematisk utbildning. Arfvodesbeloppen för amanuenserna skulle tillhopa uppgå till 4,000 kronor. Då emellertid det kunde komma att visa sig, att arbetet med understödsföreningarna kunde blifva större än som motsvarades af dessa bägge amanuenser, upptogs totalkostnaden förslagsvis till 6,000 kronor.

Om det hade gällt ett *statsanslag* å 6,000 kronor för nu afsedt ändamål, hade däremot ingen annan mera berättigad invändning kunnat göras, än att försäkringsinspektionen, äfven om dess underordnade arbetskrafter på statens bekostnad förstärkes, icke rättvisligen bör betungas med alltför mycket extra arbete, enär försäkringsinspektionen är en institution, som uteslutande underhålles af det privata försäkringsväsendet och sålunda icke bör, med afseende på tid, krafter och expenser, upptagas för andra ändamål.

Nu är det emellertid meningen att med statsmedel aflöna *icke ens* de båda amanuenserna, utan framgår det af den kungl. propositionen, att man afsett att ifrågavarande anslagsförhöjning skulle utgå »af försäkringsanstaltens bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet».

Då det icke synes vara med rättvisa och billighet förenligt, att en viss samhällelig verksamhet beskattas till förmån för en annan dylik verksamhet, har jag ansett mig böra yrka afslag å Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning i hvad den angår anskaffandet af medel.

I 133 § af Lag om försäkringsrörelse den 24 juli 1903 stadgas:

»Till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet skall försäkringsbolag årligen erlægga bidrag enligt bestämmelser, som af Konungen meddelas. Detta bidrag må icke i något fall öfverstiga en femtedels procent af bolagets hela inkomst af afgifter för nästföregående kalenderår för försäkringar, som tillhöra bolagets rörelse här i riket.»

Dessa bidrag utgå för närvarande med en tiondedels procent af premieinkomsten under nästföregående år.

Med afseende på dessa bidrag är det af vikt att erinra därom, att enligt 163 § af sagda lag vid lagens stiftande vissa försäkringsanstalter undantogs från lagens tillämpning. Sådana anstalter äro: ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, s. k. häradsbolag för försäkring af egendom å landsbygden, sjuk- och begravningskassor eller andra dylika understödsföreningar, hvilkas verksamhet icke afser affärsmässigt drifvande af försäkringsrörelse.

De förstnämnda anstalterna — men icke sjuk- och begravningskassor eller dylika understödsföreningar — skulle enligt lagen vara pliktiga att angående sin verksamhet göra anmälan och lämna uppgifter i enlighet med de föreskrifter, Konungen meddelar. Denna bestämmelse var bibehållen från 1886 års kungl. kungörelse, och, ehuru väl man från försäkringshåll ansåg att registerföringen samt hopsamlandet och bearbetandet af uppgifter särskildt från häradsbolagen skulle onödigt betunga inspektionen, gjordes däremot ingen invändning, enär hela arbetet hufvudsakligen kunde anses vara af statistisk natur, utan att betungas med det besvär och det ansvar, som följde med ett verkligt öfvervakande, en effektiv kontroll.

Helt annat är förhållandet med den tillsyn, som nu planlägges beträffande understödsföreningarna. Här gäller det icke längre registrering allenast, utan man afser, att den föreskrifna kontrollerande verksamheten tillika skall vara förenad med *»en rådgifvande verksamhet i syfte att föreningarnas rörelse må drivas på ett med hänsyn till deras art och omfattning lämpligt sätt»*. Själfva tillsyningsverksamheten skall i öfrigt vara *»hufvudsakligen af försäkringsteknisk beskaffenhet»*.

Understödsföreningarnas verksamhet måste erkännas vara af synnerligen samhällsgagnande natur, och att denna verksamhet ordnas och öfvervakas synes vara ett statsintresse, som icke längre torde böra försummas. Med allt erkännande häraf och med tillfredsställelse motseende det lagförslag, som från Kungl. Maj:t kan i ärendet förväntas, kan jag dock icke inse, att någon rimlig anledning förefinnes för att betunga de privata försäkringsanstalterna med de ekonomiska bördor, som orsakas af ifrågavarande statsintresses tillgodoseende.

Af den omständigheten, att de privata bolagen ålagts att bekosta häradsbolagens statistiska uppgifters registrering m. m., kan rimligtvis icke den slutsatsen dragas, att bolagen skulle kunna åläggas bestrida kostnaden jämväl för en öfvervakande och rådgifvande samt naturligtvis äfven registrerande verksamhet af den ingående och dyrbara natur, som här afses.

Nu har man fäst uppmärksamheten därpå, att de bidrag, för närvarande en tiondedels procent af premieintäkten, som försäkringsanstalterna hittills lämnat, icke blott visat sig tillräckliga för ändamålet utan därutöfver lämnat så stora öfverskott, att en afsevärd fondbildning kommit till stånd, och att sålunda, åtminstone under lång tid framåt, det vore att antaga att inspektionen utan höjning af bolagens bidrag skulle kunna åtaga sig jämväl nu afsedda ökning i arbetet. Emellertid synes däraf ingalunda den slutsats kunna dragas, att ifråga-

varande öfverskott skulle berättiga till att använda försäkringsanstalternas på ofvan sagdt sätt hopbragta medel till något som helst annat ändamål än det, hvartill de enligt lag skola användas. Äro bidragen större än erforderligt, torde däraf böra följa att procentsatsen minskas, och hafva önskingar i detta syfte ofta uttalats. Men det torde vara uppenbart, att öfverskotten icke kunna motivera medlens användande till fullkomligt främmande ändamål.

Med anledning af hvad jag nu anfört tillåter jag mig hemställa,

att Riksdagen, med afslag å Kungl. Maj:ts hemställan att medel till ifrågasatt tillsyn öfver understödsföreningar skola tagas af försäkringsanstalternas bidrag till inspektionen, ville besluta, att ifrågavarande kostnad skall täckas af statsmedel.

Stockholm den 26 januari 1912.

Johan E. Ekman.